

תלמידי מגמת ספרות ביקרו בבית עגנון. "זוהי ממש עלייה לרגל. הביקור סיפק הבנה לסוגיות עומק העולות בסיפוריו"

תלמידי מגמת ספרות בתיכון אלון ערכו השבוע ביקור מרגש בבית עגנון בשכונת תלפיות בירושלים. עגנון, גדול הסופרים העבריים בעת החדשה וחתן פרס נובל לספרות, התגורר בבית, שנבנה בשנת 1931 על ידי האדריכל פריץ קורנברג, ובו כתב את רוב יצירותיו הידועות בהן "סיפור פשוט", ו"אורח נטה ללון", "תמול שלשום" ועוד.

הסיור לווה על ידי מדריכה ועל ידי שחקן שהופיע בנקודות מסוימות בבית בקטעים מהסיפור "מאויב לאוהב", העוסק בתהליך בניית בית, תוך התגברות על קשיים חיצוניים ופנימיים. העובדה שדווקא סיפור זה נבחר להמחזה היה בידי שחקן, חידדה את חשיבות סוגיית החיפוש אחר בית העולה מיצירת עגנון, ומתבהרת בעת הביקור בביתו שלו, שנבנה לאחר תלאות שעבר הסופר במעבר מבית לבית.

במהלך הביקור הוצגה בפני התלמידים תערוכה חדשה שכותרתה "שיבוש" והיא מצביעה, לדברי יוזמיה, על המתח שבין חיי המשפחה ליצירה ועל הסדר החברתי הקיים לעומת שיבושו. זאת ועוד, "שיבוש" הרי זה שיבוש של העיירה בה נולד וגדל – "בוצ'אץ".

רבים מסיפורי עגנון עוסקים במפגש בין גבר לאשה ובתקווה שמעוררת יצירת קן משפחתי, אך כמעט תמיד מתברר שמהלך החיים משבש את המצוי, ופותח פער בינו ובין הרצוי. שם המשפחה שבחר עגנון עצמו (שם שבו חתם את סיפורו הראשון שנכתב בארץ בעברית, "עגונות", ולאחר מכן הפך לשם משפחתו) מסמן את העגינות כמצב המכונן שלו. גם סיפור הבית הקולקטיבי הוא סיפור של שיבוש. בביקור בבית עגנון פגשו התלמידים את מפעלו של הסופר להקמת הבית הפרטי והלאומי באמצעות כתיבה ספרותית.

מסבירה ענבל ברגר מישר, רכזת ספרות ורכזת המגמה בתיכון, שיזמה והובילה את הסיור: "עבורי הביקור בבית עגנון עם התלמידים איננו סיור. זוהי מעין עלייה לרגל. רציתי שהתלמידים יעמדו במקום שבו כתב גדול הסופרים את היצירות שהם לומדים. ואמנם, הביקור סיפק הבנה בלתי אמצעית של סוגיות בהם עוסק עגנון. המפגש עם ביתו הצנוע ועם הצצה לאורחות חייו לחיי המשפחה שלו - למשל לעובדה שילדיו נדרשו לשמור על שקט בבית כש"אבא עומד" (והכוונה – עגנון כתב אך ורק בעודו רכון על דוכן), או שאשתו אסתר הדפיסה את כל כתביו במכונת כתיבה וויתרה למעשה על חלומה להיות מורה לערבית, העובדה שמיעט לארח - כל אלו העלו בקרב התלמידים שאלות הנוגעות לשילוב חיי היצירה עם חיי המשפחה ותובנות לגבי המחיר שמשלם אמן גדול ומשלמת סביבתו הקרובה. התלמידים הפגינו ידע בחיי עגנון והכרות עם סיפוריו ואני גאה בהם מאד".

רגעים מרגשים במיוחד נרשמו בספריית עגנון המונה 8000 ספרים וכוללת את הדוכן עליו רכן בעת הכתיבה ואת מכונת הכתיבה שבעזרתה הדפיסה אסתר את סיפוריו. מספר תלמידים הביאו קטעים מסיפוריו והקריאו אותם, בהם קטעים מ"פנים אחרות", "אורח נטה ללון" ו"סיפור פשוט".

מספרת אחת התלמידות: "מבחינתי המפגש עם עגנון דרך חפציו, ביתו, הגינה שלו ובעיקר הספרייה שבה כתב הייתה מעניינת ומרגשת. על אחד המסכים הדיגיטליים מצאתי קטע מסיפור שלמדנו הכתוב בכתב ידו. זה חידד לי כל כך את התחושה שבבית הזה עבד אדם גדול שראה בכתיבה עבודת קודש."

תלמיד אחר, שקרא קטע מסיפור של עגנון בספרייה בה הוא נכתב, אמר: "זו הייתה חוויה מעצימה לקרוא את הדברים בחדר בו הם נכתבו. אני רואה בכך זכות גדולה".